

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valimiskomisjon
otsus
algtekst
09.02.2024
RT III, 13.02.2024, 6

Elektronilise hääletamise organisatsiooni kirjeldus

Vastu võetud 09.02.2024 nr 94

Otsus on vastu võetud Riigikogu valimise seaduse § 48²lõike 3 punkti 2 alusel.

- Elektronilise hääletamise organisatsioon kirjeldab elektronilise hääletamise süsteemi komponente käitavate ning süsteemi toimimiseks vajalikke teenuseid pakkuvate osapoolte ülesannete jaotust.
- Elektronilise hääletamise süsteem (edaspidi e-hääletamise süsteem) võimaldab seaduses sätestatud ajal valijal või hääletajal (edaspidi *valija*) hääletada avalikus internetis valijarakendust kasutades, kontrollida oma elektronilise hääle terviklikku kohalejõudmist hääletamiseks kasutatud arvutist erineva nutiseadmega ning koguda hääled elektronilisse valimiskasti. Lisaks võimaldab e-hääletamise süsteem kontrollida elektroniliselt antud hääle terviklust ja vastavust seaduses sätestatud nõuetele, tagada hääle salajasus, lugeda kokku elektroniliselt antud hääled ning hävitada pärast valimistulemuste väljakuulutamist elektroniliste hääle avamiseks kasutatud privaativõti.
- E-hääletamise süsteem koosneb järgmistest tarkvaralistest komponentidest:
  - Hääletaja komponent võimaldab valijal arvutis paikneva valijarakenduse abil teha valiku, see krüpteerida, allkirjastada digitaalselt ning saata elektroniline hääle otsuse punktis 3.3 nimetatud koguja komponendile.
  - Hääle kontrollimise komponent võimaldab valijal nutiseadmega kontrollida oma elektronilise hääle terviklikku kohalejõudmist.
  - Koguja komponent võimaldab valijal elektronilist hääle moodustada ning võtab vastu ja salvestab elektronilisi hääli. Koguja vastab valija antud hääle tervikluse kontrollpäringutele. Kogumisteenuse osutaja allkirjastab digitaalselt elektronilise valimiskasti räsi ja saadab elektronilise valimiskasti koos logidega otsuse punktis 13 nimetatud töötlejale.
  - Töötleja komponent võimaldab töödelda hääletamisperioodil kogutud elektronilisi hääli, kontrollida digitaalallkirju ja kogujalt saadud andmete terviklust, eemaldada korduvad elektronilised hääled nii, et alles jääb valija viimasena antud hääle, ning tühistada hääletamisedeliga hääletanute elektronilised hääled. Komponent võimaldab ka anonüümida elektronilisi hääli, eemaldades neilt isikuandmed, sorteerida elektronilisi hääli ringkondade kaupa, krüptograafiliselt segada hääli ning saata elektronilised hääled lugemisele.
  - Lugeja komponent võimaldab avada anonüümseid ja krüptograafiliselt segatud hääli ning summeerida need elektronilise hääletamise tulemuseks.
- Infosüsteemide audiitor kontrollib elektronilise hääletamise süsteemi andmete tervikluse ja riigi valimisteenistuse toimingute vastavust valimisseadustele ning elektronilise hääletamise tehnilistele nõuetele.
- Klienditugi abistab kogumisteenuselt saadud infost lähtudes valijat probleemide lahendamisel. Klienditugi registreerib pöördumiste registreerimise süsteemis kõik teatavaks saanud intsidendid ja probleemid ning nende lahendamise käigu.
- Valijate nimekirja koostaja ja muudatuste edastajakoostab hääleõiguslike isikute nimekirja ja teeb selles muudatusi.
- E-hääletamise süsteem kasutab järgmisi teenuseid:
  - tuvastusteenus – teenus, mida kasutatakse valija isiku tuvastamiseks;
  - allkirjastamisteenus – allkirja andmise vahendist sõltuv teenus, mis abistab valijat allkirjastamisel ja digitaalsele allkirjale kehtivuskinnituse saamisel;
  - registreerimisteenus – teenus, mis registreerib ning kinnitab iga koguja komponenti edukalt jõudnud krüpteeritud ja allkirjastatud hääle – loob ajatempli. Hääletamise lõppedes annab registreerimisteenuse osutaja üle kõik registreeringud töötlejale.
- Elektronilise hääletamise korraldaja on riigi valimisteenistus.
- Otsuse punktis 2 nimetatud e-hääletamise süsteemi haldab ja arendamist korraldab riigi valimisteenistus.

10. Riigi valimisteenistus tagab otsuse punktis 3.1 nimetatud hääletaja komponendi ja punktis 3.2 nimetatud hääle kontrollimise komponendi toimimise.
11. Riigi Infosüsteemi Amet on kogumisteenus osutaja, kes kasutab selleks otsuse punktis 3.3 nimetatud koguja komponenti ning tagab selle turvalise toimimise.
12. Riigi valimisteenistus on hääletamisperioodil kogutud elektrooniliste häälte, kasutades selleks otsuse punktis 3.4 nimetatud töötleja komponenti ning tagades selle toimimise.
13. Riigi valimisteenistus ja Vabariigi Valimiskomisjon teevad kindlaks elektroonilise hääletamise tulemused, kasutades selleks otsuse punktis 3.5 nimetatud lugeja komponenti. Riigi valimisteenistus vastutab lugeja komponendi toimimise eest.
14. Otsuse punktis 4 nimetatud elektroonilise hääletamise süsteemi auditeerimise teenust vastavalt Riigikogu valimise seaduse § 48² lõige 4 punktile 4 osutab isik, kellega riigi valimisteenistus on sõlminud vastava teenuse osutamiseks lepingu.
15. Riigi Infosüsteemi Amet tagab otsuse punktis 5 nimetatud klienditoe teenuse osutamise.
16. Otsuse punktis 6 nimetatud valijate nimekirja koostaja ja muudatuste edastaja on rahvastikuregistri vastutava töötlejana Siseministerium. Riigi valimisteenistus korraldab valijate nimekirja ning valijate nimekirja muudatuste kandmise elektroonilise hääletamise süsteemi. Riigi valimisteenistus tagab hääletaja elektroonilise hääletamise fakti jõudmise valimiste infosüsteemi.
17. Riigi valimisteenistus tagab sõltumatu tuvastus-, allkirjastamis- ja registreerimisteenus olemasolu.
18. Riigi valimisteenistus korraldab seadusekohast elektroonilist hääletamist takistavate juhtumite lahendamise.
19. Kehtetuks tunnistatakse:
19.1. Vabariigi Valimiskomisjoni 03.02.2021 otsus nr 4 „Elektroonilise hääletamise organisatsiooni kirjeldus“;
19.2. Vabariigi Valimiskomisjoni 10.10.2022 otsus nr 49 „Vabariigi Valimiskomisjoni 03.02.2021 otsuse nr 4 „Elektroonilise hääletamise organisatsiooni kirjeldus“ muutmise“.

Oliver Kask
Vabariigi Valimiskomisjoni esimees